

سفر های بی سر و صدا و پر هزینه اشرف

۲۶ مهر ۱۳۹۳ ساعت ۱۶:۳۹

در عصر پهلوی سفرهای رسمی و غیر رسمی درباریان ردیفی مهم از هزینه های کشور را تشکیل می داد. گاهی آنان مسافرت های خصوصی خود را نیز سفری رسمی جا می زدند تا خرج سفر را دریافت نمایند، یا خریدهای شخصی ای که به عنوان کالای مورد نیاز دربار تلقی می شد.

دادن هدایای متعدد و گوناگون به میزبانان و دریافت حق ماموریت های هنگفت و استفاده از هتل های گران قیمت تنها گوشه هایی از هزینه ها بود. گاهی اوقات هزینه های حاشیه ای مثل باخت قمار در کازینوها و دید و بازدید از شهر، محل یا افراد مشهور سینمائی و تاریخی مبالغ سنگینی را تشکیل می داد. انجام سفرهای متعدد خارجی نوعی تفاخر محسوب می شد. به همین دلیل سفرهای بهاره، تابستانه و زمستانه تعریف شده بود. معمولاً این گونه سفرها به صورت دسته جمعی یا خانواده ای صورت می گرفت که باعث بالا رفتن مجموع هزینه ها می شد. در این بین سفرهای فرح و شاه جایگاه خاص خودش را داشت که به مراتب از تشریفات بیشتری برخوردار بود زیرا وی ملکه ایران به حساب می آمد و بطور طبیعی باید از تشریفات بیشتری برخوردار باشد تا با سفر سایرین تفاوت داشته باشد.

سفرهای شاه و فرح به دو صورت بود یکی سفرهای رسمی و سیاسی که گاهی اوقات فرح نیز همسفر محمدرضا بود. نوع دیگر سفرهای آنها مسافرت های تفریحی در داخل و خارج از کشور بود. عمده سفرهای تفریحی به سواحل شمالی کشور و در کنار دریا و بیشتر در تابستان انجام می شد. در این سفر تعداد زیادی از درباریان همراه می شدند و بعضی وقت ها میهمان های خارجی نیز برای دیدار سیاسی یا تفریح با شاه در شمال حضور داشتند. مهمترین سفرهای تفریحی شاه و فرح به اروپا و آمریکا بود و سفرهای سالانه به سن موریتس به ویژه در ایام برف و برای انجام اسکی در کوه های آلپ و خوشگذرانی و عیاشی در هتل های شش ستاره یا کاخ سوورتا با مبلغ چهار میلیون فرانک برای خرید و همین مبلغ برای تجهیز آن و.... در همین ایام شاه برای بولهوسی های خود دیدارهای محرمانه و دور از چشم فرح با زنان مشهور داشت! (۱)

مدت زمان زیادی از سال به این گونه سفرها اختصاص می یافت و گاهی به دو یا سه ماه طول می کشید. این زمان برای یک فرد مسئول بسیار زیاد و چه بسا اتفاقات مهمی در کشور رخ دهد (۲) اسدالله علم در طول سفر شاه در خارج از کشور دائماً با او در تماس بود و درباره اوضاع و احوال کشور به شاه گزارش می داد. سفرهای عیاشانه و طولانی مدت محمدرضا حتی باعث ناراحتی و نگرانی وزیر دربار شاهنشاهی می گردید و زبان به اعتراض و انتقاد به شاه می گشود:

«... ضمناً عرض کردم زودتر تشریف بیاورند، دیگر مسافرت اعلیحضرت طولانی شده است. نمی دانم خوششان خواهد آمد یا نه ...»

در چند صفحه بعد موضوع مراجعت به کشور را یادآوری می‌کند: «مجدداً تأکید کردم که باید پیش از عید غدیر خم مراجعت فرمایند. من آنچه احساس می‌کنم با صراحت و تأکید به شاهنشاه هم عرض می‌کنم و هیچ ترسی ندارم که ناخوشایند خواهد افتاد.» (۴)

منظور از این مقدمه، اسنادی از دربار پهلوی می‌باشد که حکایت از برنامه سفر فرزندان فرح به آمریکا است، در این مسافرت رضا پهلوی فرزند آنان با خواهران و برادرش، همچنین فریده دیبا از ایالت‌های مختلفی بازدید داشته‌اند، به نوعی که از جنوب تا شمال آن کشور را گشته‌اند و تازه در آخر برنامه‌ریزی کرده‌اند که به سن‌موریتس بروند!؟

دربار شاهنشاهی

بکلی سری

خیلی فوری

جناب آقای اردشیر زاهدی سفیر محترم شاهنشاه آریامهر - واشنگتن

مفاد تلگراف شماره ۱۹۲۰ از شرف عرض پیشگاه مبارک علیاحضرت فرح پهلوی شهبانوی گرامی ایران گذشت امر مطاع به شرح زیر شرف صدور یافت:

۱- برنامه بازدید را برای WORLD DISNEY ترتیب بفرمائید.

۲- ترتیبی بفرمائید که والاحضرت‌ها مستقیماً به فلوریدا تشریف فرما شوند و در همین استان برنامه‌ای برای CAPE بفرمائید ترتیب KENNEDY; GAREN

۳- اگر بشود از آبشار نیاگارا دیدن بفرمایند.

۴- روی هم سفر بیش از ده روز از روز تشریف فرمائی تا مراجعت طول نکشد.

۵- تا آنجا که ممکن است سفر بدون سر و صدا باشد که روزنامه‌نویس و عکاس مزاحم آنها نشوند و فقط مقاماتی که لازم است از نظر امنیتی و حفاظتی اطلاع داشته باشند مطلع فرمائید که به این صورت از هر جهت فکر اعلیحضرت راحت باشد.

۶- سفر کاملاً خصوصی است و بدون تشریفات و نباید جنبه رسمی پیدا کند.

۷- در مراجعت والاحضرت‌ها مستقیم از امریکا به زوریخ نزول اجلال می‌فرمایند که مستقیم به سن‌موریتس تشریف ببرند.

۸- همراهان والاحضرت همایون ولیعهد ایران به ترتیب:

والاحضرت فرحناز پهلوی

والاحضرت علیرضا پهلوی

سرکار علیه بانو فریده دیبا

جناب آقای بهبهانیان معاون وزارت دربار شاهنشاهی

مادموازل ژوئل فویه

صورت اسامی افسران گارد و مأمورین مراقب را بعداً حضورت تلگراف می‌کنم هر کاری در این مورد داری اطلاع فرمائید که فوراً انجام دهم فکر می‌کنم به این صورت یک برنامه فوری با ترتیب بالا تهیه فرمائید و فوراً اطلاع فرمائید از لطف حضرتت سپاسگزارم.

قربانت و می بوسمت
وزیر دربار شاهنشاهی
اسدالهر علم

تاریخ: ۳۰/۱۱/۱۳۵۳

جناب آقای علم
وزیر دربار شاهنشاهی

در اجرای اوامر مطاع مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر چک شماره ۶۷۴۰۰۱ به مبلغ سی و سه میلیون و هشتصد و هفتاد و پنج هزار (۳۳۸۷۵۰۰۰) ریال هم ارز ریالی پانصد هزار دلار جهت هزینه‌های مربوط به مسافرت‌های سال ۱۹۷۵ والاحضرت شاهدخت اشرف پهلوی به خارج از کشور به پیوست ایفاد می‌گردد، خواهشمند است دستور فرمائید وصول وجه را اعلام فرمایند. - امیرعباس هویدا

صورتحساب INVOICE

تاریخ: ۱۲/۳/۳۶

و آریامهر شاهنشاه سفیر امینی ایرج آقای جناب توجه قابل: TO: پهلوی اشرف شاهدخت والاحضرت دفتر: به: Date:.....
سرپرست امور بین‌الملل دفتر والاحضرت شاهدخت اشرف پهلوی

ریال Iranian

از قرار At.... پول خارجی

Our Ref.: پیرو Foreign Currency

عطف: Ref Your.....

بابت هزینه مسافرت والاحضرت شاهدخت اشرف پهلوی و همراهان در تاریخ ۲۷ و ۲۸ و برابر با ۷ و ۸ فروردین ماه ۲۵۳۶ که با یک فروند هواپیمای بوئینگ ۱۰۰ - ۷۲۷ درستی شماره ۳۵ - ۳۹۴ در مسیر جده - آتن - پاریس - تهران انجام گرفته است. مبلغ چهار میلیون و چهل و شش هزار و نهصد ریال در بدهکار حساب آن دفتر منظور گردید.

مدیر درآمد - احمد جلی

جناب آقای گلسرخی استدعا دارم دستور فرمایند پرداخت شود

شماره: ۱۵ - ۰ - ۱۲۰

تاریخ: ۱۹/۴/۵۳

محرمانه - فوری

جناب آقای هویدا نخست وزیر

حسب الامر مبارک شاهنشاه آریامهر تشریف فرمائی والاحضرت شاهدخت اشرف پهلوی به سازمان ملل متحد و چهار کشور اروپائی مبلغ ۴۰۰,۰۰۰ دلار مورد نیاز فوری است. خواهشمند است مقرر فرمائید هم ارز ریالی مبلغ فوق را چک در وجه امور مالی دربار شاهنشاهی صادر و ارسال فرمایند.

وزیر دربار شاهنشاهی

تاریخ: ۲۸/۲/۱۳۵۱

حضور محترم جناب آقای علم وزیر دربار شاهنشاهی

ضمن وصول رونوشت مرقومه شماره ۳۰۶ مورخ ۱۸/۵/۲۱ بر حسب فرموده والاحضرت شاهدخت اشرف پهلوی استدعا دارد دستور فرمایند ماهیانه به جای صدور دویست هزار دلار مبلغ سیصد و پنجاه هزار دلار پروانه ارزی صادر و ارسال گردد که حضور مبارکشان تقدیم گردد.

رئیس دفتر والاحضرت شاهدخت اشرف پهلوی - علی ایزدی

۱۵۰۰۰۰ دلار دیگر تقاضا می شود ۳/۵۱ - ۳

ورود به دفتر امور اداری دربار شاهنشاهی

تاریخ ۱/۳/۵۱

پی نوشت ها:

۱- زنان دربار به روایت اسناد ساواک، فرح پهلوی، جلد ۲، مرکز بررسی اسناد تاریخی، بهار ۱۳۸۸، ص ۲۶۲

۲- همان، صص ۲۴۳ الی ۲۶۰

۳- یادداشت های اسدالله علم - به کوشش دکتر علینقی عالیخانی - جلد اول ص ۱۳۵

۴- همان، ص ۱۳۷

منبع: آرشیو موسسه مطالعات و پژوهشهای سیاسی

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/28434/اشرف-هزینہ-پر-صدای-سر-بی-ہا-سفر/28434>